Metallinjalostajat

5.12.2022

Jatkokirjelmä UJ 34/2022 vp - U 57/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hiilirajamekanismista (hiilirajamekanismi, CBAM)

Nopeasti heikkenevä toimintaympäristö edellyttää varovaista ilmaisjaosta luopumista, hiilirajamekanismin rajattua käynnistämistä ja konkreettisen vientiratkaisun löytämistä

Metallinjalostajat on sitoutunut Suomen hallitusohjelman mukaiseen hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteeseen. Metallinjalostusteollisuudessa on suunnitteilla yli 7 MtCO2-e/v (lähes 10 % Suomen päästövähennystarpeesta) päästövähennysinvestoinnit vuoteen 2035 mennessä. Lisäksi metallinjalostajien nykyisten, päästöjä ja energiankulutusta vähentävien vientituotteiden ja -palveluiden, eli kädenjäljen, arvioidaan olevan vähintään 20 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuodessa (MtCO2e/v). ***CBAM tukee näiden tavoitteiden saavuttamista vain, mikäli EU:ssa tuotettujen metallinjalostustuotteiden tasavertainen asema EU:n ulkopuolella valmistettujen vastaavien tuotteiden kanssa varmistetaan niin EU:n sisä- kuin vientimarkkinoillakin.***

Päästökauppajärjestelmä ja hiilirajamekanismi (CBAM) ovat keskeisiä osia sääntelykehyksessä, jonka tarkoitus on tukea siirtymistä ilmastoneutraaliuteen.

Tänään siirtymän lyhyen ja keskipitkän aikavälin toteutus on haastavampi kuin koskaan. Pilviin nousseet energian hinnat, korkea inflaatio sekä raaka-ainepula ovat ennennäkemättömiä haasteita, joista CBAM-alat kärsivät voimakkaasti. Esimerkiksi EU:n lannoitteiden tuotantokapasiteetista on käyttämättä 70 prosenttia, primäärialumiinin 50 prosenttia ja teräksen noin 10 prosenttia. Sementin tuotantokustannukset ovat kolminkertaistuneet sähkön hinnannousun jälkeen. Tuomalla EU:n ja Suomen tarvitsemat tuotteet ja metallit EU:n ulkopuolelta, kasvatetaan globaaleja päästöjä ja vaikeutetaan ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Samaan aikaan Euroopan kilpakumppanit ovat kehittäneet erittäin nerokkaita ja teknologianeutraaleita valtiontuki- ja rahoituskehysinstrumentteja, joilla niiden teollisuus pystyy suoraviivaisesti investoimaan uuteen vety- ja vähähiiliteknologiaan. Esimerkiksi USA:n Inflation Reduction Act (IRA) tarjoaa taloudellista tukea noin 370 miljardille dollarille vähähiilisille

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

Metallinjalostajat

5.12.2022

investoinneille Yhdysvaltojen teollisuuteen ja energiaan, ainoana vaatimuksena käyttää USA:ssa valmistettuja raaka-aineita kuten terästä investointien toteutukseen.

Tätä taustaa vasten on välttämätöntä muokata vuoteen 2030 ulottuva EU:n ilmastolainsäädäntöä kestävällä ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Tämä edellyttää vahvistettuja CBAM-säännöksiä ja toimenpiteitä, joilla tuetaan yritysten investointeja ja vältetään suhteettomia kustannuksia lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä.

Siksi haluamme korostaa seuraavia seikkoja Suomen valmistautuessa päästökauppajärjestelmän ja hiilitullimekanismin kolmikantaneuvottelujen loppusuoralle.

Metallinjalostajat tukee suurelta osin Suomen kantaa

Metallinjalostajat tukee Suomen kantaa siinä, että hiilirajamekanismi (CBAM) otettaisiin käyttöön sementin, teräksen ja raudan, alumiinin, lannoitteiden ja sähkön sektoreilla. Olemme samaa mieltä siitä, että pitkällä tähtäimellä CBAM olisi EU:n päästöoikeuksien ilmaisjakoon verrattuna parempi hiilivuodon ehkäisykeino EU:ssa.

Metallinjalostajien on samaa mieltä Suomen kanssa myös siitä, että ei ole mielekästä tässä vaiheessa kannattaa neuvoston yleisnäkemystä laajempaa soveltamisalaa. Metallinjalostajat korostaa erityisesti, **että CBAM-mekanismin tehoa hiilivuodon estäjänä ei ole vielä osoitettu.**

Esitämme, että ainoastaan siinä tapauksessa, että **CBAM-sektoreille löydetään EU:n teollisuutta tukeva vientiratkaisu, on mahdollista kannattaa päästöoikeuksien ilmaisjaon nopeutettua alasajoa.**

Kannatamme U-kirjeessä esitettyä arvioita siitä, ettei soveltamisalaa tulisi tässä vaiheessa laajentaa orgaanisiin kemikaaleihin ja vetyyn. Vetytalouden laajamittainen kehittäminen on kokonaan toteutumatta, ja vedyn tuonti kolmansista maista EU-alueelle on tällä hetkellä vähäistä. Tulevaisuudessa, elektrolyysilla tuotetun vedyn tuotannon yleistyessä, vedyn tuotannon epäsuorat päästöt nousevat merkittävään rooliin. CBAM:n laajentamista epäsuoriin päästöihin tulisi Suomen kannan mukaisesti harkita vasta komission selvityksen pohjalta.

Suomen kannan mukaisesti Metallinjalostajat suhtautuu kriittisesti prekursorien lisäämiseen suoraan CBAM:n soveltamisalaan (sektoreihin, joista kannetaan CBAM-maksua). Käytännössä

Metallinjalostajat

5.12.2022

laajennus prekursorisektoreihin laajentaisi mekanismin koskemaan myös kaivosteollisuuden tuotteita, eikä näin merkittäviä avauksia tulisi hyväksyä ilman riittäviä vaikutusarvioita.

Metallinjalostajat toteaa kuitenkin, että **prekursoreiden ottaminen mukaan neuvoston yleisnäkemyksen mukaisiin sektoreihin (sementti, teräs ja rauta, alumiini, lannoitteet ja sähkö) kuuluvien tuotteiden CBAM-maksua määrättäessä on tavoiteltavaa silloin, kun prekursoreiden valmistuksen päästöt näyttelevät merkittävää osaa CBAM-tuontituotteen valmistuksen päästöistä (esim. ruostumaton teräs, jonka osalta yli 80 % päästöistä muodostuu prekursoreiden valmistuksessa).**

Metallinjalostajat kannattaa pääosin Suomen kantaa siinä, että **mekanismin soveltamisalaa ei tulisi laajentaa neuvoston yleisnäkemyksessä esitettyjä tuotteita monimutkaisempiin alavirran tuotteisiin** ilman toteutusedellytysten ja vaikutusten arviointia, ja että kaikkien ETS-sektorien tuomisesta CBAM:n piiriin ei tule päättää ilman arviota laajennuksen teknisestä toteutettavuudesta ja merkityksestä hiilivuodon torjunnan kannalta.

Erityisesti Metallinjalostajat ry kannattaa Suomen kantaa siinä, **CBAM:n käyttöönoton aloitus raportointivelvoitteena tulisi siirtää vähintään vuoden 2024 alkuun** kansallisten toimeenpanovalmistelujen saattamiseksi valmiiksi asianmukaisesti.

Metallinjalostajien perustelut edellä esitetyille kannoille

- Hiilirajamekanismi on uusi väline, joka on testattava asianmukaisesti ennen maksutta jaettavien päästöoikeuksien korvaamista. Siirtymäkausi 2023–2025 ei ole todellinen testijakso, koska tuojat eivät tuojana maksa hiilitullimaksua.
- Hiilirajamekanismin ja maksutta jaettavien päästöoikeuksien yhtäaikaisuus siirtymävaiheessa varmistaisi investoinnit hiilineutraaliuuteen, koska maksutta jaettavien päästöoikeuksien poistaminen nostaisi kustannuksia, jotka Euroopan kansalaisten ja yritysten on maksettava nopeasti heikkenevässä taloudellisessa ympäristössä.
- Hiilirajamekanismin ja ilmaisjaon yhtäaikaisuus alentaisi Suomen konepajateollisuuden maksettavaksi tulevan hiilirajamekanismin tasoa, mikä lieventää vaikutusta kauppavirtoihin ja helpottaa kansainvälisiä vientiä.

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

Metallinjalostajat

5.12.2022

Miten vientiratkaisu voi olla WTO:n sääntöjen mukainen?

- Nykyinen energiakriisi osoittaa selvästi kriiseistä johtuvien häiriöiden väistämättömän ja mittavan vaikutuksen Euroopan teollisuuteen. Koska konkreettista vientiratkaisua ei ole, maksutta jaettavien päästöoikeuksien poistaminen altistaa hiilirajamekanismin alojen viennin Euroopassa – jonka arvo on tällä hetkellä 60 miljardia euroa[1] – ylisuurille päästökustannuksille, kuten nyt tapahtuu energiakustannusten osalta.
- Tilanne heikentää EU:n viennin elinkelpoisuutta, millä on vaikutuksia työpaikkoihin ja investointeihin EU:ssa. EU:n vientikapasiteetin menettämisellä on myös vakavia ympäristövaikutuksia, koska maailmanlaajuinen kysyntä katettaisiin tuotannosta muista maista, joiden hiilijalanjälki on paljon suurempi ja joihin ei missään tapauksessa sovellettaisi EU:n päästökauppajärjestelmää vastaavaa ennustettavissa olevaa päästövähennyspolkua.
- Vientiratkaisun jättäminen mahdollisille myöhemmille toimenpiteille, joista tehdään lisäarviointeja, on myöhässä ja tarpeetonta. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien säilyttäminen vain EU:n parhaille 10 prosentin laitoksille ei ole konkreettinen, rakenteellinen vientiratkaisu CBAM-aloilla, koska loput 90 prosenttia tuottajista altistuisi kasvaville hiilikustannuksille. Vastaavasti innovaatiorahastosta annettava taloudellinen tuki – huolimatta siitä, että investointihankkeet ovat tärkeitä yksittäisille yrityksille pitkän aikavälin ilmastoneutraaliuteen siirtymisessä – ei muodosta Suomessa parhaimmillaankaan kuin noin 30 % tarvittavista investointikustannuksesta.

Metallinjalostajat katsovat, että vientiä koskeva konkreettinen ratkaisu voidaan toteuttaa useilla toimenpiteillä, kuten säilyttämällä vertailuarvoihin perustuva ilmaisjako tai ottamalla käyttöön vientimukautus. Kuten riippumattomien asianajotoimistojen useat lausunnot osoittavat, tällaisten toimenpiteiden yhdenmukaisuutta WTO:ssa on arvioitava perusteellisesti niiden rakenteen ja yksityiskohtien perusteella, eikä sitä voida jättää huomiotta ilman perusteellista analyysiä. Viime kädessä vientiratkaisun tarkoituksena on palauttaa maailmanlaajuiset toimintaedellytykset eurooppalaisille tuottajille, joihin sovelletaan yksipuolisia hiilikustannuksia, samalla kun säilytetään kannustimet hiilestä irtautumisen jatkamiseksi. EU:n tuottajille ei myönnetä perusteetonta etua kilpailijoihin nähden.

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

Metallinjalostajat

5.12.2022

Lisätiedot:

Kimmo Järvinen, toimitusjohtaja Metallinjalostajat ry kimmo.jarvinen@techind.fi puh: 043 825 7642

1 Source: Calculations based on Eurostat data by the European Roundtable on Climate Change and Sustainable Transition